

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Nummotheca Principum Austriae

ex gazis Aulae Caesareae potissimum instructa, & aliunde aucta, quae a prima aetate, qua in Austria cusa fuit moneta Sub Babenbergicae Stirpis Marchionibus, Ad Usque Habsburgicae Gentis Principes, Lineae Hispano-Austriacae, Huiusque Masculum Ultimum Carolum II. Regem Hispan.

Complectitur tabulas aeri incisas LI

Herrgott, Marquart

Friburgi Brisgoviae, 1752

[Text]

[urn:nbn:de:bsz:31-241470](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-241470)

Tab.
XXVII.

IOANNA CAROLI V.
FILIA.

CXII.

IOANNA CAROLI V. AVG *ustri*
FIL. *ia* LVSITANIE PRINC. *eps.*
Effigies IOANNÆ, capite vittato
& ad lævam verso: inferne sub
brachio dextro nomen artificis
minoribus litteris adscribitur: I.
PAVL. *us* POG. F. *ecit.*

In averſa figura muliebris
ſtolata, & alte ſuccincta, ca-
pite laureato, ſeu ipſa IOANNA
ſub EUROPE, AGENORIS filia,
ſchemate, dextra faſciculum flo-
rum protendens, ſin. cornu-
copiæ tenens, bovi procumbenti
inſidere parat, volitantibus ſu-
pra & circa eam tribus geniis
alatis, flores in eam affatim
ſpargentibus, & ferta quaſi ne-
ctentibus, addita perigraphæ.
ΑΠΑΡΑΛΛΑΚΤΟΣ. id eſt: *immu-*
tabilis.

Nummus iſte haud dubie
nuptialis eſt. Repetamus tan-
tum ex Poëtarum fabulis, IO-
VEM amore EUROPE, AGENO-
RIS *Phœnicie* Regis filia, ductum,
cum ad maris mediterranei lit-
tus eam aliquando cum ſociis
deambulantiſſet, tauri
formam mox aſſumpſiſſe; cui
cum virgo inſidere auderet, IUP-
PITER eam ſine mora trans ma-
re Cretam abduxit. Quæ qui-
dem navigatio, quanta maris
tranquillitate, quo Nympharum
comitatu, quo Nereidum ap-
plauſu facta fuerit LUCIANUS in
Deorum Dialogis feſtively iuxta
atque iucunde exponit.

Pari modo IOANNÆ in Luſi-
taniam abituræ, navigationem

TOM. II. P. I.

(a) Vid. THUANUS l' b. XXI. p. 644.

amœniſſimam fauſtiſſimamque, PROLES
qualis EUROPE fuerit, ſpon- CARO-
dent fortasse vel Sponſus LI V.
ANNES, Luſitanorum Prin-
ceps, vel ſponſæ fratres, &
ſorores, amorem ipſi ſimul con-
ſtantem & immutabilem ΑΠΑ-
ΡΑΛΛΑΚΤΟΝ pollicentes, ſed &
ab ipſa ſimilem ſtipulantes. M.
Imp. ar. pond. ſemiunc. 2. drach.

CXIII.

IOANNA AVSTR *iaca* CAROLI
V IMPERATORIS *filia.* Protome
IOANNÆ a fronte, cum pileo
cristato in capite, & collari,
monilibus exornato, ac depen-
dente ab humeris & collo tor-
que.

In poſtica figura muliebris
ſtolata, capite diademato ſedens,
dextra ſpicas protendit. Sedili
acclinat clypeus & haſta, &
pro pedibus lepuſculus, CERE-
RIS animaculum, cernitur. Ad-
ditur perigraphæ: CONNVBII
FRVCTVS.

IOANNA *Olyſſipone* die 2. Ia-
nuarii 1554. SEBASTIANUM
poſthumum fuit enixa; qui avo
in regnum ſucceſſit (a). Hinc a
elegans hoc numiſma votivis
adnumerandum, ac eo tempore
percuffum eſſe cenſeo, quo il-
la puero gravida erat. M. *Imp.*
ar. fuſ. pond. 1. unc. 2. drach.

CXIV.

IOANNA CAROL. *i* V. CÆS. *a-*
ris F. *ilia* PORTVGAL. *lia* PRINC.
eps. Protome IOANNÆ adver-
ſa fronte, cum ſtola; capite
vittato atque unionibus exor-
nato, abſque averſa parte. M.
Imp. ar. pond. 3. unc.

P 2

MA-

PROLES
CAROLI
V.MARIA CAROLI V.
FILIAMAXIMILIANI II. IMP. UXOR.
CXV.

MARIA AVG: *usta* CARO: *li* V.
F: *ilia* MAXIMIL: *iani* II. VXOR.
Protome Imperatricis, capite corona radiata, implexis unionibus, suffulta, redimito, cum collari & torque, ab eodem defluente.

Hunc nummum anno 1563. cufum existimo, quo MARIA *Pofonii* die IX. Sept. Regina Hungariæ coronata fuit, cum pridie eius dici MAXIMILIANUS II. eius coniux ibidem in Regem inauguratus fuisset. Videtur enim MARIE caput singulari ea corona conspicuum esse, de qua
a Illustr. ISTHUANFIUS (a) hisce verbis memorat: *Sequenti die coronata est MARIA Regina, sic ut propria corona caput ornaretur: Ungarica vero vetus humero eius dextro imponeretur, tanquam in ferendo administrandi Regni onere, Regi marito auxiliatura.*

Cæterum unus est hic nummus, in quo MARIA titulo *uxoris* MAXIMILIANI II. gaudet, nulli vero, nisi in quibus cum ipso coniuge, quod in Parte II. videbimus, una sistitur, ubi aut *Imperatricis*, aut *Regine Hungariæ* titulo salutetur; cum e contrario tam in hoc, quam subsequentibus nummis CAROLI V. *Imperatoris filia* constanter appelletur, quod & frater eius PHILIPPUS, & reliquæ sorores, ut de nothis nihil dicam, fecisse observantur. Tanti nempe

(a) Hist. Hung. Regn. p. m. 262.
(b) Tom. II. pratens.

faciebant CAROLI V. liberi, se ab Imperatorum maximo genitos fuisse, ut amplissimis honorum titulis nonnunquam neglectis, satis haberent, eiusdem filios, filiasque nominari. *M. Imp. ar. pond. sesqui unc. M. BUOL. S. B. a. fus.*

Tab.
XXVII.

CXVI.

MARIA AVSTRIACA REGINA
BOEMIE CAROLI: V IMPERATORIS
FILIA. Protome MARIE fere ut num. præcedenti, caput tamen eius, loco coronæ, vitta, gemmis distincta, obtegitur.

In averfa figura muliebris stollata & laureata super varia arma incedens, dextra tædam, ac palmæ & lauri ramum protendit, sin. coronam affert, adiecto titulo: CONSOCIATIO RERVM DOMINA.

Duplicem huic typo significationem tribuit Cl. ZSCHACKWITZIUS (b): alteram, quod hoc symbolo ad coniunctionem MARIE *infanti Hispaniæ*, cum MAXIMILIANO II. factam, respiciatur: alteram, quod MAXIMILIANUS coronam regni Bohemiæ adeptus, plures provincias Augustæ Genti coniunxerit. At ego quidem isto numismate memoriam coronationis MARIE in Reginam Bohemiæ, quæ anno 1562. XXI. Sept. peracta est (c), conservari autumnno; ad quam dignitatem MARIA *consociatione*, seu matrimonio, quod cum MAXIMILIANO pridem inierat, quodque per tædam, quam mulier dextra sustinet, significatur, viam sibi factam fuisse innuit.

b

c

(c) SCHARDIUS Tom. III. p. 2183.

Tab.
XXVII.

innuit. Eadem mulier coronam ferens, vix aliud, quam coronationem Regiam spectat.

Denique super arma secure incedit, aut ea etiam pedibus calcat, ut omnem belli aut discordiæ metum ab hac *confociatione* abesse adsignificet. Hinc etiam palmæ & olivæ ramos tenet, quæ sunt pacis, concordiaque symbola.

Hic ipse porro typus invenitur in nummo quodam CAROLI, PHILIPPI II. Regis Hispaniæ filii, ut videre est apud VAN LOON (a), sed differt non nihil icon mulieris, in postica nummi parte expressa: siquidem sinistra non coronam, uti in nostris typis, sed librum tenet. In nummo vero MATHIÆ, Hungariæ & Bohemiæ Regis, Archiducis Austriæ, similis plane forma & modulo huic averse nostræ typus habetur, quem suo loco æri incidi curabimus.

Quod superest, cum coronatio MARIÆ Bohemica anno 1562. & Hungarica anno insequenti evenerit, alter ex his nummis alteri postponi debuerat. Sed hæc confusio chalcographis, qui tam hic, quam sæpius etiam alibi, ac præsertim quoque in tabula insequenti, omnia turbarunt, adscribenda est. *M. Imp. a. cus.*

CXVII. CXVIII.

Iidem nummi minoris moduli cum levi inscriptionum discrimine, in iisdem Cæsareis gazis Vindobonensibus extantes. Prior, arg. fusus, semiunciam

(a) Hist. Metall. Tom. I. p. 120.

appendit, alter ex eodem metallo cufus duas drachmas.

PROLES
CAROLI
V.

CXIX.

MARIA. AVSTR. *iaca* REG. *ina* BOEM. *ia* CAROLI. V. IMP. *erato-* *toris* FIL. *ia*. Effigies MARIÆ, ut in nummis proxime antecedentibus, ad lævam tamen versa.

In averfa corona laurea, bacis oppleta, medium secante iride, quam corona aperta, & hanc octo stellæ contegunt; inferne geminas inter regum coronas diadema Cæsareum, succedentibus sex stellis in linea recta, adiecto lemmate: SOLA SPES MEA: spem nimirum in æternitatis gloriam unice rependam esse significans; id quod MARIA pro symbolo usurpavit. Perperam itaque LUCKIUS, nummum hunc lugubrem, ob mortem MAXIMILIANI II. Imp. in comitiis Ratisbonensibus secutam, percussum fuisse asserit. Si nummus hic funebris aut exequialis esset, de obitu utique Cæsaris aliquod signum præberet, vel saltem viduam velato capite sifteret. Sed nihil eorum in typo reperire est. LUCK. p. 263.

CXX.

MARIA D: *ei* G: *ratia* REGINA BOEMIÆ CAR: *oli* V: IMP: *erato-* *ris* FILIA. Protome MARIÆ vitta obtecta, a qua velamen pendet, occiput tantummodo obtegens, & ad tergum defluens: quod ipsum in sequenti nummo videre est, adeoque MARIAM in statu viduitatis re-

P 3

præ-

PROLES CAROLI V. præsentare videtur. *M. Imp. plumb. fus.* p. quæ nomen notat monetarii, ut videtur. *M. BUOL.* Tab. XXVIII.

CXXI.

Nummus præcedenti similis, alterius tamen moduli, ex iisdem gazis eductus. *ar. pond. 1. unc. 2. drach.*

CXXII.

MARIA. AVSTR. *iaca* REG. *ina* BOEM. *ie.* Caput MARIE vitatum, ad pectus, cum collari, ut in præcedentibus. In perigraphæ omiſſus titulus, quem in præcedentibus typis legimus CAR. V. IMP. FILIA. Deest quoque velum, quod vidimus, a vitta pendens; seu dicamus, illud potius reductum, & ad vittam affixum esse. *Id. M. ar. pond. semiunc.*

CXXIII.

Nummus minimi moduli, idem MARIE caput, ut in proxime antecedenti, exhibens. Perigraphen, singulis litteris, uno excepto nomine, quod ex integro scriptum est, expressam, sequenti modo legendam esse, ex præcedentibus numis intelligitur: MARIA. A. *ustriaca* R. *egina* B. *ohemia* C. *aroli* V. I. *mperatoris* Filia. *Id. e.*

M A R G A R I T A
A U S T R I A C A
CAROLI V. IMPERAT. FILIA.

CXXIV.

Tab. XXVIII. MARGARITA AVSTR. *ca.* Effigies MARGARITÆ nudo, sed cirrato capite; collum monili ornatum, & sub axilla littera

CXXV.

MARGARITA DE AVSTR. Effigies MARGARITÆ elegantiori forma, & typo oblongo expressa. *T. H.*

CXXVI.

MARGARITA. AVSTR. *iaca* C. *aroli* V. IMP. *eratoris* FIL. *ia* ÆT. *atis* S. *ua* AN. *no* XXXV. Effigies MARGARITÆ, ut num. præcedenti.

Princeps nostra iam tum anno Christi 1536. ALEXANDRO *de Medicis* matrimonio iuncta erat, ætatis annorum quatuordecim: illo statim 7. Ian. 1537. e vivis sublato, secundas iniit nuptias cum OCTAVIO FARNESIO, annum tunc agens decimum sextum. Cusus itaque fuit hic nummus bienio antequam a patre Belgio præficeretur, año nimirum 1557. quo XXXV. annorum erat; adeoque nummus a chalcographo extra ordinem locatus. *M. BUOL. e.*

CXXVII.

MARGARITA DE AVSTR. Effigies Principis a præcedentibus typis nonnihil diversa: signum crucis supra pectus videtur, & sub axilla Christi æra 1557. inscripta, de qua in superiori annotatione egimus. *M. Imp. ar. pond. semiunc. 1. drach.*

CXXVIII.

OCTAVIUS. F. *arnesius* MARGARITA AVSTR. *ca.* contractis litteris TA & AV, in MARGARITÆ nomine. Effigies amborum